

KORUPCIJOS PREVENCIJOS VŠĮ KRETINGOS LIGONINĖJE 2026 METŲ PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Viešosios įstaigos Kretingos ligoninės (toliau – Ligoninė) korupcijos prevencijos programos (toliau – Programa) 2026 metais tikslas - užtikrinti ilgalaikę, veiksmingą ir kryptingą korupcijos prevencijos ir kontrolės sistemą Ligoninėje.
2. Programa apima svarbiausias korupcijos prevencijos Ligoninėje nuostatas. Programa orientuota į korupcijos rizikos veiksnių mažinimą ir šalinimą bei korupcijos rizikos veiksnių valdymą.
3. Programos siekis – pašalinti korupcijos atsiradimo galimybes ir siekti, kad netrukdytų teikti kokybiškas sveikatos priežiūros paslaugas, užtikrinti paslaugų gavėjų teises ir laisves, siekti asmenis atgrasinti nuo korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų darymo bei kitų veiksmų, kurie didina korupcijos sklaidą VŠĮ Kretingos ligoninėje, atlikimo.
4. Programos paskirtis – didinti skaidrumą, mažinti ir šalinti korupcijos prielaidas Kretingos ligoninėje, užtikrinti korupcijos prevenciją ir kryptingą korupcijos prevencijos kontrolę įstaigoje, kompleksiskai šalinant neigiamas sąlygas, skatinančias korupcijos atsiradimą.
5. Programos strateginės kryptys – korupcijos prevencija ir antikorupecinis švietimas ir informavimas. 6. Programa grindžiama korupcijos prevencija, Kretingos ligoninėje darbuotojų antikorupeciniu švietimu ir mokymu, siekiant kompleksiskai šalinti šio neigiamo socialinio reiškinių priežastis ir sąlygas.
7. Programos priede pateiktas Kretingos ligoninės kovos su korupcija 2026 m. programos įgyvendinimo priemonių planas (toliau – Programos planas). Programos įgyvendinimo priemonės nuosekliai siejamos siekiant sumažinti ar pašalinti sąlygas korupcijai atsirasti ir egzistuoti, siekiant ugdyti darbuotojų nepakantumą korupcinio pobūdžio nusikalstamoms veikoms, glaudžiai bendradarbiaujant su nevyriausybinėmis ir kitomis organizacijomis, savivaldybės bendruomene.

8. Programoje vartojamos sąvokos:

- 8.1. **Korupcija** – bet koks valstybės tarnautojo ar jam prilyginto asmens elgesys, neatitinkantis jiems suteiktų įgaliojimų ar nustatytų elgesio standartų, ar tokio elgesio skatinimas siekiant naudoti sau ar kitiems asmenims ir taip pakenkiant asmenų ir valstybės interesams.
- 8.2. **Korupcijos rizikos veiksniai** – priežastys, sąlygos, įvykiai ir aplinkybės, dėl kurių gali būti padarytas korupcinio pobūdžio teisės pažeidimas.
- 8.3. **Korupcinio pobūdžio teisės pažeidimas** – valstybės tarnautojo ar jam prilyginto asmens administracinis, darbo drausmės ar tarnybinis nusižengimas, padarytas tiesiogiai ar netiesiogiai siekiant arba reikalaujant turinės ar kitokios asmeninės naudos (dovanos, pažado, privilegijos) sau ar kitam asmeniui, taip pat ją priimančiam, kai tai daroma piktnaudžiaujant tarnybine padėtimi, viršijant įgaliojimus, neatliekant pareigų, pažeidžiant viešuosius interesus, taip pat korupcinio pobūdžio nusikalstama veika ir jai tapatūs pagal pobūdį, tačiau mažiau pavojingi teisės pažeidimai, už kuriuos numatyta administracinė, drausminė ar kitokia teisinė atsakomybė.

8.4. **Valstybės tarnautojui prilyginamas asmuo** – asmuo, kuris dirba arba kitais įstatyme numatytais pagrindais eina pareigas viešajame arba privačiajame juridiniame asmenyje ar kitoje organizacijoje arba verčiasi profesine veikla ir turi atitinkamus administracinius įgaliojimus, arba turi teisę veikti šio juridinio asmens ar kitos organizacijos vardu, arba teikia viešąsias paslaugas, taip pat arbitras arba prisiekusysis.

8.5. **Korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos** – kyšininkavimas, tarpininkavimas, papirkimas, kitos nusikalstamos veikos, jeigu jos padarytos viešojo administravimo sektoriuje arba teikiant viešąsias paslaugas siekiant sau ar kitiems asmenims naudoti: piktnaudžiavimas tarnybine padėtimi arba įgaliojimų viršijimas, piktnaudžiavimas oficialiais įgaliojimais, dokumentų ar matavimo priemonių suklastojimas, sukčiavimas, turto pasisavinimas ar iššvaistymas, tarnybos paslapties atskleidimas, komercinės paslapties atskleidimas, neteisingų duomenų apie pajamas, pelną ar turtą pateikimas, nusikalstamu būdu įgytų pinigų ar turto legalizavimas, kišimasis į valstybės tarnautojo ar viešojo administravimo funkcijas atliekančio asmens veiklą ar kitos nusikalstamos veikos, kai tokių veikų padarymu siekiama ar reikalaujama kyšio, papirkimo arba nuslėpti ar užmaskuoti kyšininkavimą ar papirkimą.

8.6. **Viešojo paslauga** – valstybės ar savivaldybių kontroliuojamų juridinių asmenų veikla teikiant asmenims socialines, švietimo, mokslo, kultūros, sporto ir kitas įstatymų numatytas paslaugas. Įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka viešąsias paslaugas gali teikti ir kiti asmenys.

8.7. Kitos Programoje vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatyme ir kituose teisės aktuose apibrėžtas sąvokas.

9. Programa įgyvendinama pagal Programos priede pateiktą Programos įgyvendinimo priemonių planą.

II. PROGRAMOS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

10. Korupcijos prevencijos programos tikslai:

- 10.1. kryptingai vykdyti korupcijos prevencijos politiką;
- 10.2. užtikrinti kuo skaidresnę ir atviresnę Ligoninės ir jos darbuotojų veiklą;
- 10.3. sukurti skaidrią ir prieinamą sveikatos priežiūros sistemą Ligoninėje;
- 10.4. užtikrinti asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo draudžiamiesiems privalomuoju sveikatos draudimu skaidrumą;
- 10.5. užtikrinti teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų kokybę;
- 10.6. užtikrinti sveikatos priežiūros paslaugų teikimo ir ekonominio veiksmingumo kontrolę;
- 10.7. nustatyti ir patvirtinti bendruosius principus ir kriterijus, pagal kuriuos medicinos pagalbos priemonės ir vaistai būtų perkami laikantis viešųjų pirkimų įstatymo ir jo sudarytų sutarčių nuostatų;
- 10.8. tobulinti sveikatos sistemos informacinę sistemą;
- 10.9. sukurti visiems prieinamą informacijos apie mokamas ir nemokamas sveikatos priežiūros paslaugas sistemą;
- 10.10. užtikrinti korupcijos prevencijos ligoninėje priemonių taikymą ir tinkamą šios programos priemonių įgyvendinimo administravimą bei kontrolę;
- 10.11. neišvengiamos atsakomybės už neteisėtus veiksmus principo įgyvendinimas;
- 10.12. ugdyti bendrą antikorupcinę kultūrą.
- 10.13. didinti visuomenės pasitikėjimą VšĮ Kretingos ligoninės veikla.

11. Korupcijos prevencijos programos uždaviniai:

- 11.1. parengti ir vykdyti Programos įgyvendinimo priemonių planą;
- 11.2. didinti Ligoninės veiklos procedūrų skaidrumą ir aiškumą;
- 11.3. teikti informaciją pacientams;
- 11.4. ugdyti darbuotojų sąžiningumą, patikimumą, lojalumą;
- 11.5. motyvuoti visuomenę elgtis sąžiningai, pranešti apie korupciją;
- 11.6. sudaryti lengvai prieinamas sąlygas pacientams pranešti apie galimą korupcijos pasireiškimą Ligoninėje;
- 11.7. kurti antikorupcinę aplinką;

- 11.8. užtikrinti viešųjų pirkimų skaidrumą;
- 11.9. užtikrinti asmenų registravimo į asmens sveikatos priežiūros paslaugų laukimo eilių skaidrumą;
- 11.10. skatinti darbuotojus pranešti apie galimas korupcijos apraiškas Ligoninėje ir užtikrinti, kad jie bus apsaugoti nuo persekiojimo dėl geranoriško pranešimo apie pažeidimus;
- 11.11. skatinti nepakantumą korupcijos apraiškoms ir įtraukti į korupcijos prevenciją visuomenę;
- 11.12. tinkamai reaguoti į skundus dėl galimos korupcinio pobūdžio veikos Ligoninėje;
- 11.13. bendradarbiauti korupcijos prevencijos ir kontrolės klausimais su Specialiųjų tyrimų tarnyba ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos Antikorupcijos ir atitikties skyriumi.

III. GALIMŲ KORUPCIJOS PRIELAUDŲ LIGONINĖJE ANALIZĖ

- 12. Korupcijos reiškiniai sveikatos sistemoje yra vieni iš pavojingiausių socialinių reiškinų, keliantys grėsmę žmogaus teisėms, iškreipiantys socialinį teisingumą ir keliantys pavojų visuomenės moralei.
- 13. Korupcijos prielaidų analizė:
 - 13.1. Socialinės: visuomenėje išsiskiriančios pakantumas korupcijai ir jos toleravimas; visuomenės pilietiškumo stoka; savo, kaip paciento, teisių ir pareigų neišmanymas ar nesidomėjimas jomis;
 - 13.2. Teisinės: įstatymų bei įstatymų įgyvendinamųjų teisės aktų kokybės trūkumai, tam tikrais atvejais lemiantys teisės aktų kolizijas, dviprasmybes; kokybės sistemų ir reglamentų stoka;
 - 13.3. Ekonominės: palyginti maži sveikatos sistemos darbuotojų atlyginimai neužtikrina oraus pragyvenimo lygio ir skatina ieškoti papildomų pajamų;
 - 13.4. Vadybinės: sveikatos sistemos struktūros sudėtingumas ir trūkumai; priemonių atskirų sveikatos sistemos subjektų (viešųjų ir privačiųjų) sąžiningai konkurencijai užtikrinti stoka.
 - 13.5. Specifinės: didelis sveikatos priežiūros specialistų trūkumas, pasiskirstymo netolygumas. Didžiausia asmens sveikatos priežiūros specialistų koncentracija – didžiuosiuose Lietuvos miestuose, todėl rajonuose (tarp jų ir Kretingos r.) jų trūksta (dėl didmiesčiuose teikiamų privalumų, lyginant su rajonu; sąlyginai mažesnių savirealizacijos galimybių ir kt.). Dalis specialistų emigruoja į kitas šalis (dėl geresnio darbo užmokesčio, kitų socialinių garantijų, naujų profesinių galimybių, bendros visuomenės kultūros ir kt.). Tie patys sveikatos priežiūros specialistai dirba ir privačiose ir viešosiose asmens sveikatos priežiūros įstaigose.

IV. LIGONINĖS VEIKLOS SRITYS, KURIOSE GALIMA KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖ

- 14. Veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, įvertinimą teisės aktų nustatyta tvarka atlieka įstaigos vadovo įgaliotas asmuo, atsakingas už korupcijos prevenciją ir kontrolę.
- 15. Ligoninės veiklos sritys, kuriose galimas korupcijos pasireiškimas:
 - 15.1. prekių ir paslaugų viešieji pirkimai;
 - 15.2. neoficialūs mokėjimai teikiant asmens sveikatos priežiūros paslaugas;
 - 15.3. kompensuojamųjų vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių skyrimas;
 - 15.4. konkursai eiti pareigas;
 - 15.5. asmenų registravimas į asmens sveikatos priežiūros paslaugų laukimo eiles ir šių eilių valdymo sritys;
 - 15.6. veikla, susijusi su nedarbingumo pažymėjimų ar kitų pažymų išdavimu.
- 16. Korupcijos pasireiškimo tikimybės Ligoninės veiklos srityje nustatymas numatytas Programos įgyvendinimo priemonių plane (Priedas). Nustatinėjant korupcijos pasireiškimo tikimybę, atsižvelgiant į nagrinėjamą laikotarpį bei aktualumą, gali būti analizuojamos ne visos 14 punkte numatytos veiklos sritys, analizuojamos gali būti ir kitos minėtame punkte neįvardintos Ligoninės veiklos sritys.

V. GALIMOS KORUPCIJOS LIGONINĖJE PASEKMĖS

- 17. Nevykdant veiksmingos ir kryptingos korupcijos prevencijos politikos Ligoninėje, korupcijos reiškiniai gali pažeisti visuomeninius santykius sveikatos sistemoje, dėl ko gali:
 - 17.1. pablogėti teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų kokybė, prieinamumas;
 - 17.2. sumažėti sveikatos sistemos veiksmingumas;

- 17.3. atsirasti socialinė įtampa, kuri mažina pasitikėjimą Ligonine, medikų profesine kompetencija bei visa sveikatos apsaugos priežiūros sistema;
- 17.4. sumažėti pacientų pasitikėjimas ligoninėje teikiamomis paslaugomis;
- 17.5. sumažėti Ligoninės konkurencingumas;
- 17.6. mažėti lėšų panaudojimo efektyvumas.

VI. INFORMAVIMAS APIE GALIMĄ KORUPCINĘ VEIKĄ

18. Gavus informacijos dėl galimų ar korupcinių veikų, turinčių nusikalstamos veikos požymių, nedelsiant informuoti Ligoninės vadovą, SAM Antikorupcijos ir atitikties skyrių ir Specialiųjų tyrimų tarnybą sveikatos sistemos įstaigos nustatytais sąlygomis ir tvarka.

VII. KORUPCIJOS PREVENCIJOS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

- 19. Korupcijos prevencija sveikatos sistemoje – galimos korupcijos priežasčių, sąlygų, aplinkybių atskleidimas ir kryptingas jų mažinimas bei šalinimas, sudarant bei įgyvendinant korupcijos prevencijos programos vykdymo priemonių planą (Priedas), taip pat poveikis sveikatos sistemos darbuotojams, siekiant atgrasinti nuo galimos korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos.
- 20. Programos įgyvendinimo priemonių planas nustato priemones, jų vykdymo terminus ir vykdytojus – Ligoninės darbuotojus.
- 21. Programos įgyvendinimo kontrolę vykdo Ligoninės vyriausiojo gydytojo paskirtas asmuo, atsakingas už korupcijos prevenciją ir kontrolę.
- 22. Programos įgyvendinimo priemonių plane nurodytas priemonės, pasibaigus kiekvienam metų pusmečiui, ne vėliau kaip iki kito pusmečio pirmojo mėnesio 10 dienos, Ligoninė SAM Antikorupcijos ir atitikties skyriui, pateikia ataskaitą apie priemonių įgyvendinimo vykdymą.

VIII. VISUOMENĖS ĮTRAUKIMAS Į KORUPCIJOS PREVENCIJOS LIGONINĖJE PROGRAMOS ĮGYVENDINIMĄ

- 23. Norint į Ligoninėje korupcijos prevencijos programą įtraukti visuomenę, reikia:
 - 23.1. skatinti glaudesnę ir aktyvesnę medikų bendradarbiavimą su visuomene, ugdant visuomenės narių pilietinę sąmonę ir nepakantumą negerovėms;
 - 23.2. ugdyti antikorupcinę kultūrą (visuomenės ir tarp jų ligoninės darbuotojų antikorupcinis švietimas, ugdymas bei visuomenės nepakantumo korupcijai skatinimas);
 - 23.3. skatinti darbuotojus bei kitus gyventojus pranešti apie korupcinius teisės pažeidimus (ar mėginimus juos daryti) teikiant sveikatos priežiūros paslaugas;
 - 23.4. sudaryti sąlygas telefonu, anonimiškai pranešti apie korupcinius teisės pažeidimus (ar mėginimą juos daryti). Analizuoti surinktą informaciją iš gyventojų.
 - 23.5. vykdyti pacientų anketines apklausas arba kitais būdais reguliariai vertinti ligoninės korupcijos prevencijos programos veiksmingumą.

IX. KORUPCINIŲ TEISĖS PAŽEIDIMŲ TYRIMAS

- 24. Siekiant veiksmingo korupcinių teisės pažeidimų tyrimo, būtina:
 - 24.1. sudaryti sąlygas Ligoninės darbuotojams, kitiems visuomenės piliečiams anonimiškai pranešti Ligoninės vadovybei savo įtarimus dėl galimos korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos;
 - 24.2. reguliariai tirti skundus, pareiškimus dėl galimų korupcijos atvejų bei vertinti pasiūlymus dėl korupcijos prevencijos. Išsamiai ir objektyviai analizuoti pagrįstus įtarimus dėl Ligoninės darbuotojų korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos ir atlikti savo kompetencijos tyrimus;
 - 24.3. išaiškinus ar pasitvirtinus informacijai apie korupcijos faktą bei esant įtarimui dėl galimos korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos, nustatyta tvarka informuoti Ligoninės vadovą.
 - 24.4. bendradarbiauti su korupcinius nusikaltimus tiriančiomis valstybės institucijomis.

X. SIEKIAMI REZULTATAI IR VERTINIMO KRITERIJAI

25. Korupcijos prevencijos programa Ligoninėje siekiama tokių rezultatų:

25.1. sumažinti korupcijos pasireiškimo tikimybę;

25.2. padidinti nepakantumą korupcijai;

25.3. pagerinti korupcijos prevencijos Ligoninėje organizavimą;

25.4. padidinti visuomenės pasitikėjimą teikiamomis paslaugomis Ligoninėje.

XI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

26. Ši Programa įsigalioja nuo jos patvirtinimo ir galioja iki 2026 m. gruodžio 31 d.

27. Programos įgyvendinimo priemonių planas yra neatskiriama šios Programos dalis (Priedas).

28. Programa ir jos įgyvendinimo priemonių planas gali būti peržiūrimi, keičiami, papildomi visą Programos įgyvendinimo laikotarpį.

29. Laukiamas Programos įgyvendinimo rezultatas – kelio atsirasti palankioms korupcijai sąlygoms įstaigoje užkirtimas, skaidrumo ir viešumo užtikrinimas vykdant viešuosius pirkimus, administruojant ir teikiant paslaugas ir pan.

30. Asmenys, nesilaikantys šioje Programoje nustatytų reikalavimų, atsako pagal galiojančius Lietuvos Respublikos teisės aktus.

31. Programa, priemonių planas ir informacija apie Priemonių plano įgyvendinimą skelbiama Ligoninės internetinėje svetainėje info@kretingosligonine.lt
